

महर्षिपाणिनिसंस्कृत-एवं-वैदिकविश्वविद्यालयः
MAHARSHI PANINI SANSKRIT EVAM VEDIC VISHWAVIDYALAYA
देवासमार्गः, उज्जयिनी (मध्यप्रदेशः) 456010

Email:- regpsvvp@rediffmail.com, Website:- www.mpsvujain.ac.in,

क्र./म.पा.सं.वि./वि.सं.वि./ 24/ 4896

उज्जैन, दिनांक 24/1/2024

सूचना

महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय द्वारा केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय नई दिल्ली की अष्टादशी परियोजना के अन्तर्गत स्वीकृत दस दिवसीय शास्त्रार्थ प्रशिक्षण कार्यशाला का आयोजन दिनांक 22 फरवरी 2024 से 2 मार्च 2024 तक उज्जैन में किया जायेगा।

कार्यशाला में व्याकरणशास्त्र, न्यायदर्शन, वेदान्तदर्शन, तथा साहित्यशास्त्र विषय पर शास्त्रार्थ प्रशिक्षण प्रदान किया जाएगा। प्रतिभागिता करने के इच्छुक छात्रों, शोधार्थियों तथा शिक्षकों से संलग्न नियम निर्देशों के अनुसार दिनांक 08 फरवरी 2024 तक आवेदन पत्र गूगल फार्म के माध्यम से आमन्त्रित किए जाते हैं। चयनित अभ्यर्थियों के लिए उज्जैन में निःशुल्क आवास भोजन आदि की व्यवस्था उपलब्ध रहेगी।

विस्तृत विवरण विश्वविद्यालय की वेबसाइट www.mpsv.ac.in पर देखा जा सकता है अथवा कार्यशाला के संयोजक डॉ. तुलसीदास परौहा(9479479986) एवं सह संयोजक डॉ.कृष्ण कुमार त्रिपाठी (8052027536) से दूरभाष पर सम्पर्क किया जा सकता है।

प्रतिलिपि-

1. माननीय कुलपति जी के विशेष कर्तव्यस्थ अधिकारी, महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय उज्जैन की ओर सूचनार्थ
2. कुलसचिव जी के निज सहायक, महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय उज्जैन की ओर सूचनार्थ
3. श्रीमान् कुलसचिव महोदय, केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय, जनकपुरी, नई दिल्ली की ओर सूचनार्थ
4. वित्त नियन्त्रक, महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय उज्जैन की ओर सूचनार्थ
5. परियोजना निदेशक, अष्टादशी शोध परियोजना, केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय, जनकपुरी, नई दिल्ली की ओर सूचनार्थ
6. विभागाध्यक्ष, संस्कृत साहित्य विभाग, महर्षि पाणिनि संस्कृत एवं वैदिक विश्वविद्यालय उज्जैन की ओर सूचनार्थ
7. डॉ. तुलसीदास परौहा, परियोजना समन्वयक, कैम्पस प्रभारी, श्रीरामानुज संस्कृत परिसर लक्ष्मण बाग रीवा की ओर सूचनार्थ एवं आवश्यक कार्यवाही करने हेतु।
8. डॉ.कृष्ण कुमार त्रिपाठी, परियोजना सह समन्वयक, विशिष्ट संस्कृत विभाग, म.पा.सं. वै.वि. उज्जैन. की ओर सूचनार्थ एवं अनुपालनार्थ
- 9.गार्ड फाइल

24/01/2024

कुलसचिव

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः
देवासमार्गः, उज्जयिनी, म.प्र.

शास्त्रार्थकौशलप्रशिक्षणकार्यशाला

(नवदेहलीस्थकेन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य अष्टादशीपरियोजनान्तर्गता)

आयोजनदिनाङ्कः- 22 फरवरी 2024- 02 मार्च 2024

संरक्षकः

प्रो. विजय कुमारः सी.जी.

कुलपतिः

संयोजकः

डॉ. तुलसीदास परौहा

विभागाध्यक्षः

संस्कृतसाहित्यविभागः

सहसंयोजकः

डॉ. कृष्णकुमारत्रिपाठी

प्राध्यापकः

विशिष्टसंस्कृतविभागः

आयोजकः

संस्कृतसाहित्यविभागः

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः देवासमार्गः, उज्जयिनी, म.प्र.

विश्वविद्यालयपरिचयः

महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः मध्यप्रदेशस्य उज्जैननगरे विद्यते । मध्यप्रदेशसर्वकारीयोंयं विश्वविद्यालयः वेद-वेदाङ्ग-साहित्य-दर्शनादि-विविध-विद्यानां पारम्परिक-शास्त्रीय-विधिना अभिनव-शिक्षणसहकारि-साधनैः सह अध्ययनाध्यापनाभ्यां, शोधकार्याय च समर्पितो विद्यते । अद्यतः पञ्चदशवर्षेभ्यः पूर्वं 17 अगस्त 2008 दिवसाङ्के मध्यप्रदेशशासनेन एतस्य संस्थापना कृता । ततः प्रभृति नवनवोत्कर्षं प्राप्नुवन् विश्वविद्यालयोऽयं साम्प्रतं संस्कृतजगति महतीं प्रतिष्ठां सन्दधाति । शास्त्रार्थपरम्परासंरक्षणसंवर्धनदृष्ट्या विश्वविद्यालयस्यास्य संयोजने मध्यप्रदेशस्य महामहिमराज्यपालानां माननीय श्री लालजीटण्डनमहोदयानां परमाध्यक्षतायां काचिद् ऐतिहासिकी शास्त्रार्थसभा 13-01-2020 दिवसाङ्के मध्यप्रदेशस्य राजभवने समायोजितासीत् । यत्र देशस्य पण्डितप्रकाण्डाः अदृष्यवैदुष्यपूर्णं शास्त्रार्थं कृतवन्तः । तद् आयोजनं स्मारं स्मारम् अद्यापि रोमाञ्चमनुभवामः ।

शास्त्रार्थकौशलप्रशिक्षणकार्यशाला -

भारतीयज्ञानपरम्परायां विदुषां मनीषा सततमेव नवनवोन्मेषचिन्तनं जनयन्ती तत्र गुणदोषपक्षौ च विचारयन्ती महीयते । सा ऋषिभिः प्रणीतान् शास्त्रीयसिद्धान्तान् आश्रित्य नवानुसन्धानाय समुत्सुका कार्यशाला च बाभाति । अत एव महाकविकालिदासः उद्घोषयति - “पुराणमित्येव न साधु सर्वं, न चापि काव्यं नवमित्यवद्यम् । सन्तः परीक्ष्यान्यतरद् भजन्ते मूढः परप्रत्ययनेन बुद्धिः” (मालविकाग्निमित्रम् -01/02)

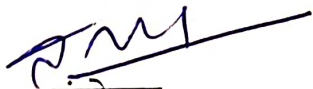
कश्चनापि सिद्धान्तः तावद् सर्वमान्यत्वं नाधिगच्छति यावद् पूर्वपक्षोत्तरपक्षपातिभिः तद् विषयविशेषज्ञैः आचार्यैः विविधाक्षेपप्रत्याक्षेपाभ्यां विविधशास्त्रीय सन्दर्भैः प्रमाणैर्वा सर्वजनमान्यतां बहुजनमान्यतां वा न प्राप्येत् । कस्यापि सिद्धान्तविशेषस्य संस्थापनविधेः खण्डनमण्डनात्मिका या विशिष्टा पद्धतिः सा शास्त्रार्थपदवाच्येति ।

प्राचीन काले विद्वत्सभासु प्रायशः ते शास्त्रीयविषयाः शास्त्रार्थविधिना चर्चयन्ते स्म यत्र विदुषां वैमत्यं भवति स्म । शास्त्रार्थसभासु ते विषयाः सिद्धान्तरूपेण प्रतिष्ठां प्राप्नुवन्ति स्म । अष्टावक्रजनकयोः, मण्डनमिश्र-शंकराचार्ययोः शास्त्रार्थः अद्यापि लोके विश्रुतः । सा महती काचन विशिष्टा परम्परा कालप्रवाहेन जीर्णतां यातीति चिन्ताकरो विषयः । गुरुकुलेषु विश्वविद्यालयेषु च एषा परम्परा तादृशी सन्तोषकारिका नावलोक्यते यादृशी अपेक्षते । शास्त्रार्थकर्तारः विद्वांसः अङ्गुलिगण्या अभवन् इति चिन्तायाः विषयः ।

अत एव महर्षिपाणिनिसंस्कृतवैदिकविश्वविद्यालयः, शास्त्रार्थकौशलप्रशिक्षणकार्यशालायाः आयोजनं, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली इत्यस्य अष्टादशीपरियोजनायाः अन्तर्गते स्वीकृतपरियोजनानुगुणं करोति । कार्यशालेयं दशदिवसात्मिका विद्यते ।

नियमनिर्देशाः-

1. कार्यशालायां सहभागितायै प्रतिभागिनः न्यूनतमम् आयुः 25 वर्षात्मकं, अधिकतमम् च 40 वर्षात्मकम् अपेक्षते ।
2. कार्यशालायां परम्परागतशास्त्रीयविषयमाश्रित्य आचार्य/एम.ए. परीक्षोत्तीर्णाः अधीयाना वा छात्राः, अथ च शोधच्छात्राः, शैक्षणिकसंस्थासु अध्यापनरताः शिक्षकाश्च प्रतिभागं कर्तुं शक्नुवन्ति ।
3. शास्त्रार्थप्रशिक्षणाय 50 स्थानानि सन्ति । कार्यशालायां प्रतिभागाय प्रवेशपरीक्षायाः आयोजनं करिष्यते । सा आभाषीयपटलमाध्यमेन (जूम एप / गूगल मीट माध्यमेन) भविष्यति ।
4. कार्यशालायां प्रवेशार्थं छात्राणां, शोधार्थिनां च कृते 200/- रूप्यकाणि, शिक्षकाणां च कृते 500/ (पञ्चशतम्) रूप्यकाणि शुल्कं देयमस्ति ।
5. कार्यशालायां सहभागितायै प्रतिभागिभिः गूगलफार्म प्रपूरणीयम् अनिवार्यम् । यस्य लिंक अधस्तनं विद्यते ।
6. उज्जयिनीतः बहिः स्थानात् आगतानां प्रतिभागिनां कृते रेलयानस्य शयनयानद्वितीयश्रेण्याः / बसयानस्य च आवागमनव्ययः देयो भविष्यति ।
7. कार्यशालायां उज्जयिनीतः बहिः प्रदेशेभ्यः समागतेभ्यः प्रतिभागिभ्यः निःशुल्कभोजनावासादिव्यवस्थाः अस्मत्पक्षतः करिष्यन्ते ।
8. कार्यशाला दशदिवसात्मिका विद्यते ।
9. कार्यशालायाः समयः सामान्यतया प्रातः 10.30 प्रभृति सायं 5.30 पर्यन्तं स्यात् ।
10. कार्यशालायां न्यायदर्शनम्, व्याकरणशास्त्रम्, वेदान्तदर्शनम्, साहित्यशास्त्रं चाधिकृत्य शास्त्रार्थकौशलस्य प्रशिक्षणं दास्यते ।
11. कार्यशालायां उपर्युक्तविषयेषु कमप्येकं विषयमाश्रित्य शास्त्रार्थकौशलप्रशिक्षणं प्राप्तुं शक्यते । अतः प्रशिक्षणार्थिना अभीष्टशास्त्रार्थविषयः सुस्पष्टतया लेख्यः ।
12. प्रत्येकं प्रतिभागिनः कक्षासु 100% उपस्थितिः अपेक्षते ।

संयोजकः

डॉ. तुलसीदास परौहा
विभागाध्यक्षः
संस्कृतसाहित्यविभागः

सहसंयोजकः

डॉ. कृष्णकुमारत्रिपाठी
प्राध्यापकः
विशिष्टसंस्कृतविभागः